

Dziecko niepełnosprawne (i zagrożone nieprawidłowym rozwojem) a integracja, czyli co mogą zrobić rodzice aby powstawały klasy integracyjne - Fundacja SPES

Możliwości kształcenia dzieci niepełnosprawnych nie kończą się na szkolnictwie specjalnym oraz nauczaniu indywidualnym. Dziecko niepełnosprawne ma prawo uczyć się na terenie ogólnodostępnej szkoły publicznej ("masowej"). Skierowanie dziecka do szkoły specjalnej pociąga za sobą daleko idące konsekwencje - dzieci te zwykle mają ograniczone szanse na kontynuację nauki w ogólnodostępnych szkołach publicznych ("nie-specjalnych"), a jako osoby dorosłe, mogą napotykać na zwielokrotnione bariery w uzyskaniu zatrudnienia. Rozwiązaniem wielu problemów w tym zakresie może być nauczanie zintegrowane, w którym na różnych zasadach organizacyjnych, dzieci niepełnosprawne uczą się wspólnie ze swymi sprawnymi rówieśnikami. Z drugiej strony, należy pamiętać, iż nie dla każdego dziecka niepełnosprawnego kształcenie zintegrowane będzie wartościową ofertą. Forma organizacyjna kształcenia, od specjalnego aż do różnorodnych form kształcenia zintegrowanego, powinna być dobierana indywidualnie. Również specyfika kształcenia osób niesłyszących i niewidomych może powodować, iż bardziej efektywne mogą być w tym wypadku formy kształcenia specjalnego.

Przedstawiamy kilka wskazówek dla rodziców zainteresowanych powoływaniem do życia kolejnych klas integracyjnych:

1. Rodzice mają prawo nie godzić się na umieszczenie dziecka niepełnosprawnego w szkole specjalnej, jak również mogą nie zgodzić się na orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego.
2. Gmina ma obowiązek, na wniosek rodziców, zapewnić dzieciom niepełnosprawnym odpowiednią formę kształcenia na terenie szkoły ogólnodostępnej - "masowej".
3. Rodzice mogą wystąpić do poradni psychologiczno-pedagogicznej z wnioskiem o uchylenie orzeczenia do kształcenia specjalnego w szkole specjalnej oraz wystąpić z wnioskiem o wydanie orzeczenia do kształcenia specjalnego w klasie integracyjnej – jeżeli są przekonani o słuszności takiej decyzji. Decyzję tę podejmuje zespół orzekający działający w poradni psychologiczno-pedagogicznej.
4. Istnieją sytuacje, w których, ze względu na bardzo poważne dysfunkcje w rozwoju dziecka, uzasadnione jest kwalifikowanie dziecka np. do zespołu terapeutyczno-edukacyjnego (dawniej tzw. "szkoła życia"), specjalnego ośrodka bądź do nauczania indywidualnego. Jednak tego rodzaju decyzje, podejmowane we współpracy i za zgodą rodziców, wymagają rzetelnego uzasadnienia.
5. Decyzję o powołaniu klasy integracyjnej podejmuje dyrekcja szkoły "masowej" w porozumieniu z organem prowadzącym (urzędem miasta).
6. Dzieci do klas integracyjnych (jak również do nauczania specjalnego we wszelkiego rodzaju formach) i nauczania indywidualnego kwalifikuje poradnia psychologiczno-pedagogiczna.
7. Dla powołania klasy integracyjnej konieczna jest odpowiednia liczebność klasy oraz odpowiednie proporcje ilości dzieci niepełnosprawnych do pełnosprawnych (zasadniczo od 3 do 5 dzieci niepełnosprawnych w klasie liczącej w sumie 15 do 20 dzieci).
8. Szkoła powinna zatrudniać w każdej klasie integracyjnej dwóch nauczycieli: prowadzącego oraz drugiego pedagoga, najlepiej specjalnego.
9. Dzieci niepełnosprawne, oprócz uczestnictwa w zajęciach klasowych, biorą również udział w

zajęciach dodatkowych na terenie szkoły, przyznawanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną w zależności od indywidualnych potrzeb edukacyjnych (są to zajęcia rewalidacyjne i socjoterapeutyczne, logopedyczne, gimnastyka korekcyjna, rehabilitacja ruchowa i inne).

10. Jest konieczne, by rodzice dzieci otrzymywali od nauczycieli prowadzących i pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej szczegółowe wytyczne do programu wszechstronnego usprawniania realizowanego w domu.

11. Nauczanie integracyjne jest tańsze niż nauczanie indywidualne oraz zdecydowanie bardziej korzystne dla dzieci - zarówno niepełnosprawnych, jak i sprawnych.

12. Najlepszym rozwiązaniem jest tworzenie ciągu klas, czyli co roku otwieranie następnej klasy pierwszej. Jest to niezbędne szczególnie w przypadku konieczności powtórzenia klasy przez dziecko (co samo w sobie jest ostatecznością - szczególnie w nauczaniu integracyjnym!).

13. Nauczyciele pracujący w klasach integracyjnych powinni doskonalić swoje umiejętności w oparciu o kursy podyplomowe i inne formy szkoleniowe.

Tym z Państwa, którzy zechcą podjąć w sprawie powoływania klas integracyjnych konkretne działania, proponujemy:

1. W pierwszym etapie, osoby dążące do uruchomienia klasy integracyjnej powinny skontaktować się z miejscową poradnią psychologiczno-pedagogiczną w celu nawiązania współpracy oraz ustalenia:

a) która szkoła w danej miejscowości jest najbardziej otwarta na problemy dzieci z różnorodnymi zaburzeniami. Chodzi o szkołę, która byłaby zainteresowana utworzeniem klasy integracyjnej (najlepiej, gdyby była to szkoła rejonowa dziecka lub najbliższa miejsca jego zamieszkania),

b) która szkoła w danej miejscowości zaczyna borykać się z naborem na nowy rok szkolny (ze względu na niż demograficzny); tego rodzaju szkoły decydują się czasami na otwarcie klasy integracyjnej o mniejszej liczbie uczniów, aby nie utracić oddziału w szkole i nie zwalniać nauczycieli,

c) czy są inne dzieci niepełnosprawne w rejonie najbliższym danej szkoły.

UWAGA: Choć przepisy mówią o 3-5 dzieciach niepełnosprawnych w klasie 15-20 osobowej, to w wyjątkowych wypadkach kurator może się zgodzić na mniejszą liczbę dzieci niepełnosprawnych w oddziale. Z drugiej strony nie jest jednak dobrze, aby liczba dzieci niepełnosprawnych w klasie była mniejsza niż troje. Często nasilają się wówczas problemy emocjonalne i społeczne. Piszemy o tym, bowiem możecie się Państwo spotkać z propozycją przyjęcia dziecka do klasy masowej, ale jeśli nie będzie to klasa integracyjna, to z doświadczenia wiemy, że często kończy się to niepowodzeniem. Tego rodzaju klasa winna być odpowiednio przygotowana (integracyjna w pełnym tego słowa znaczeniu).

2. Po uzyskaniu tych wstępnych informacji byłoby wskazane zorientowanie się, czy któryś z pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej posiada doświadczenie w sprawach związanych z kształceniem integracyjnym. Może to być np. osoba szkoląca się w tym zakresie albo po prostu zainteresowana tą tematyką. Jeśli w miejscowej poradni jest taka osoba, należy to wykorzystać, zwracając się do niej z prośbą o pomoc i jednocześnie deklarując własny udział w planowanych działaniach zmierzających do uruchomienia klasy integracyjnej. Tego rodzaju osobie można polecić kontakt z zajmującym się sprawami integracji (Ośrodek Rozwoju Edukacji) w celu uzyskania dalszych rzeczowych konsultacji i pomocy. Można również posłużyć się tekstem niniejszego rozdziału, przekazując go zainteresowanemu pracownikowi.

3. Kolejnym krokiem, który najlepiej wykonać już we współpracy z poradnią (lub niezależnie, jeżeli nie uzyskacie Państwo współpracy), jest podjęcie kontaktu z dyrekcją szkoły znajdującej się w rejonie miejsca zamieszkania lub w pobliżu i nawiązanie współpracy w tworzeniu klasy integracyjnej.

4. W przypadku gdyby nie powiodła się współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub z dyrekcją szkoły, można zwrócić się do Wydziału Edukacji w Urzędzie Miejskim lub Gminnym z

wnioskiem o utworzenie klasy integracyjnej w którejś z podległych mu szkół. Jest to jednak rozwiązanie najgorsze z możliwych. Odgórne narzucenie danej szkole obowiązku prowadzenia klasy integracyjnej nie rokuje dobrze dla niepełnosprawnych uczniów.

5. Dla powodzenia całej sprawy dobrze byłoby, aby zainteresowani rodzice występowali wspólnie, argumentując i przekonując do utworzenia klasy integracyjnej.

Jednocześnie pragniemy zwrócić Państwa szczególną uwagę na fakt, iż szanse niepełnosprawnego dziecka na rozwój i uzyskanie samodzielności życiowej są znacznie większe (a nierzadko tylko wówczas możliwe), jeśli w proces terapii i edukacji dziecka zaangażowani są rodzice. Nawet najlepsza szkoła nie rozwiąże problemów dzieci niepełnosprawnych bez intensywnej terapii i edukacji podejmowanych w domu. Konieczne jest zatem codzienne, trwające 7 dni w tygodniu, usprawnianie dziecka we własnym domu w oparciu o dobrze przygotowany program obejmujący wszystkie sfery rozwojowe dziecka: intelektualną, fizyczną i społeczną.

źródło: www.spes.org.pl